

AKCEPTUJĘ

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Mariusz BŁASZCZAK

Z upoważnienia

MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Wojciech Skurkiewicz
Wojciech SKURKIEWICZ
Sekretarz Stanu

2019 -04- 2 6

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

PROGRAMU WSPÓŁPRACY MINISTRA OBRONY NARODOWEJ Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI WYMIENIONYMI W ART. 3 UST. 3 USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE, NA LATA 2017-2018

W ROKU 2018

Spis treści:

I.	Wstęp.....	3
II.	Realizacja finansowych form współpracy.....	3
III.	Realizacja pozafinansowych form współpracy.....	5
IV.	Ocena stopnia realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu	9
V.	Wnioski.....	11

I. Wstęp

Program współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2017-2018 jest drugim takim programem w resorcie obrony narodowej. Jest to dokument określający cele, kierunki oraz formy współpracy Ministra Obrony Narodowej oraz resortu obrony narodowej z partnerami społecznymi.

Obowiązek opracowywania programów współpracy nakłada na Ministra Obrony Narodowej art. 5b ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie należą do grona partnerów społecznych, z którymi resort obrony narodowej prowadzi stałą współpracę. Podmioty te stanowią istotny element wsparcia systemu obronnego państwa i prezentują wysoki poziom realizacji zadań pozostających w sferze obronności.

Program przyjęty został, jako akt wewnętrznie obowiązujący, zarządzeniem Ministra Obrony Narodowej oraz skonsultowany z podmiotami, które wyraziły nim zainteresowanie.

II. Realizacja finansowych form współpracy

Jedną z form współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, jest zlecenie zadań publicznych w formie powierzenia lub wspierania, na zasadach określonych w ww. ustawie.

Minister Obrony Narodowej zlecał w 2018 r. realizację zadań publicznych przede wszystkim w niżej wymienionych sferach:

- a. obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- b. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- c. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- d. działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych.

Organizacje pozarządowe i uprawnione inne podmioty deklarowały podjęcie się realizacji zadań publicznych przystępując do Otwartych Konkursów Ofert, których ogłoszenia publikowane były na stronie www.bip.mon.gov.pl, www.wojsko-polskie.pl oraz umieszczane na tablicach ogłoszeń w siedzibie organu. W 2018 r. ogłoszonych zostało 12 Otwartych Konkursów Ofert, w odpowiedzi na które wpłynęły blisko 752 oferty realizacji zadań publicznych. Oferty, które spełniły wymogi formalne, były poddane ocenie merytorycznej przez Komisję ds. Zlecania Zadań Publicznych w Zakresie Obronności, z posiedzeń której sporządzane były protokoły, zawierające

rekomendacje dla Ministra Obrony Narodowej w kwestii przyznania lub nie przyznania dotacji.

Zadania realizowane były w oparciu o umowy podpisywane między zleceniobiorcą a Ministrem Obrony Narodowej. W roku 2018 podpisano 214 takich umów, a organizacje pozarządowe i inne podmioty określone ww. ustawą podjęły się realizacji zadań publicznych, na łączną kwotę 9,09 mln zł.

W 2018 roku obowiązywały następujące obszary priorytetowe, w których zlecane były zadania publiczne (określone przez Sekretarza Stanu, jako osobę upoważnioną przez Ministra Obrony Narodowej):

- a. wspierania edukacji historycznej i działalności kulturalnej nakierowanej na kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich,
- b. wspierania uroczystości patriotycznych odwołujących się do tradycji narodowych i orężnych,
- c. upamiętnienia 100. rocznicy odzyskania niepodległości,
- d. wspierania organizacji proobronnych w procesie szkolenia oraz kształtowania postaw proobronnych służących wzmocnieniu systemu obronnego państwa, w oparciu o opracowany w resorcie obrony narodowej program szkolenia,
- e. wspierania procesu szkoleniowo-wychowawczego prowadzonego w klasach mundurowych, w szczególności w szkołach prowadzących certyfikowane pionery klas mundurowych oraz innych działań kształtujących postawy proobronne i patriotyczne młodzieży,
- f. popularyzowania w społeczeństwie wiedzy na temat Sił Zbrojnych RP, w szczególności Wojsk Obrony Terytorialnej, ich zadań, zasad działania i szkolenia oraz przejmowanych tradycji,
- g. wspierania działań na rzecz odbudowy rezerw osobowych Sił Zbrojnych RP w szczególności w zakresie programu ochotniczego szkolenia studentów „Legia Akademicka”,
- h. wspierania byłych żołnierzy i weteranów — uczestników misji poza granicami kraju oraz ich rodzin,
- i. wspierania działań zmierzających do aktywizacji, doskonalenia umiejętności i powrotem do służby wyszkolonych żołnierzy rezerwy.

W ramach wyżej wymienionych obszarów zadaniowych, w 2018 r. organizacjom pozarządowym powierzono do zorganizowania m.in.:

- a. XLI Zawody Sportowo-Obronne „Sprawni jak żołnierze – 2018”,
- b. XXIV Mistrzostwa Sportowo-Obronne Stowarzyszeń Młodzieżowych o Puchar Ministra Obrony Narodowej,
- c. VII Zawody Sportowo-Obronne Klas Wojskowych,
- d. Organizacja trzydniowych obozów szkoleniowych dla nauczycieli i uczniów szkół prowadzących klasy mundurowe,
- e. Organizacja pięciodniowych obozów szkoleniowych dla 400 uczniów i nauczycieli ze szkół prowadzących klasy mundurowe - uczestników "Pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących Pionery Certyfikowanych Wojskowych Klas Mundurowych",

- f. Organizacja i przeprowadzenie szkoleń strzeleckich dla nauczycieli i uczniów klas mundurowych,
- g. Organizacja "Kursu Prowadzącego Strzelanie" dla nauczycieli ze szkół prowadzących klasy mundurowe i członków organizacji proobronnych,
- h. 57. Zawody Strzeleckie "O Srebrne Muszkiety - 2018"

oraz wiele innych, w ramach ww. obszarów priorytetowych.

Ponadto, w ramach współpracy finansowej, Minister Obrony Narodowej kolejny raz udzielił dotacji w związku z realizacją dodatkowego zadania skierowanego do placówek oświatowych.

W związku z realizacją drugiej edycji programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących Piony Certyfikowanych Wojskowych Klas Mundurowych, w 2018 r. Minister Obrony Narodowej udzielił organom prowadzącym placówki, które w roku szkolnym 2018/2019 przystąpiły do programu, dotacji celowych na doposażenie i umundurowanie, w ramach ich działalności dydaktyczno-wychowawczej w dziedzinie obronności państwa. Zgodnie z zapisami art. 10 ust. 3a ustawy Prawo oświatowe, zostało zawartych w tym celu 67 umów z organami prowadzącymi szkół, na łączną kwotę 3 589 800 zł.

III. Realizacja pozafinansowych form współpracy

Resort obrony narodowej współpracuje z organizacjami pozarządowymi poprzez różne formy pozafinansowe. W oparciu o obowiązujące przepisy, *Program współpracy* w 2018 r. przewidywał, że wsparcie partnerów społecznych w realizacji ich działań koncentrować będzie się przede wszystkim na:

- a. wykonywaniu zadań wynikających z porozumień o współpracy, zawartych pomiędzy partnerami społecznymi a Ministrem Obrony Narodowej lub dowódcami jednostek wojskowych (kierownikami jednostek organizacyjnych),
- b. logistycznym i merytorycznym wspieraniu przedsięwzięć organizacji pozarządowych, w oparciu o plany współpracy jednostek wojskowych z partnerami społecznymi lub poza planami współpracy, po spełnieniu wymogów określonych w przyjętej procedurze,
- c. nieodpłatnym przekazywaniu mienia ruchomego Skarbu Państwa niewykorzystywanego przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane,
- d. obejmowaniu patronatami honorowymi przedsięwzięć realizowanych przez partnerów społecznych,
- e. wzajemnym informowaniu się przez obie strony *Programu* o planowanych kierunkach działalności.

Porozumienia o współpracy są intensywnie wykorzystywaną przez partnerów społecznych formą współpracy, choć z założenia mają charakter intencyjny i przewidziane są do potwierdzenia woli obu stron do współdziałania w konkretnie określonych celach.

W 2018 r. Minister Obrony Narodowej nie zawarł żadnego porozumienia o współpracy z partnerami społecznymi. Na koniec roku sprawozdawczego w dalszym ciągu obowiązywało 76 porozumień o współpracy Ministra Obrony Narodowej z partnerami społecznymi z 79 podmiotami.

Z roku na rok wzrasta liczba zawieranych porozumień o współpracy między jednostkami wojskowymi a partnerami społecznymi. W 2018 r. obowiązywało 1521 takich porozumień, a na ich liczbę składały się porozumienia zawarte przez:

- a. Sztab Generalny Wojska Polskiego i jednostki podległe – 367,
- b. Dowództwo Generalne Rodzajów Sił Zbrojnych i jednostki podległe – 1046,
- c. Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych i jednostki podległe – 18,
- d. Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej i jednostki podległe – 17,
- e. Dowództwo Garnizonu Warszawa i jednostki podległe – 53,
- f. Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej i jednostki podległe – 20.

Podstawowym narzędziem wspierania realizacji przedsięwzięć partnerów społecznych są **plany współpracy jednostek wojskowych** z ww. podmiotami. Służą one harmonijnemu wspieraniu inicjatyw społecznych, m.in. poprzez udzielanie im pomocy merytorycznej, aktywne uczestnictwo przedstawicieli resortu w przedsięwzięciach partnera społecznego, udostępnianie uzbrojenia i sprzętu wojskowego, pomieszczeń, poligonów, hal sportowych, strzelnic oraz innych nieruchomości, niezbędnych do realizacji przedsięwzięć, a także udział żołnierzy w tych inicjatywach.

W 2018 r. nastąpił wzrost częstotliwości udzielania wsparcia przez wojsko, a co za tym idzie, współpraca z partnerami społecznymi w porównaniu z rokiem 2017 została zintensyfikowana. Zwiększyła się również ogólna liczba pomocy udzielanej poza planami współpracy. Najwięcej pomocy jednostki wojskowe udzieliły przy organizacji różnego rodzaju imprez sportowo-obronnych oraz szkoleń o charakterze wojskowym. Ponadto, wspierane były m.in. szkolenia i treningi drużyn strzeleckich, mistrzostwa, zawody, obozy szkoleniowe, rajdy, zloty, turnieje, a także imprezy masowe (festyny, pikniki, pokazy, festiwale i rekonstrukcje historyczne), służące promocji Sił Zbrojnych RP oraz tradycji orężnych w społeczeństwie. Jednostki wojskowe pomogły w roku sprawozdawczym w realizacji 4148 przedsięwzięć ujętych w planach współpracy (3974 w roku 2017) oraz w realizacji 2183 przedsięwzięć poza planami współpracy (1844 w roku 2017). Zaangażowanie wojska rozkładało się w następujący sposób:

- Jednostki podległe Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych udzieliły planowego wsparcia 4 026 przedsięwzięć oraz 996 pozaplanowo,

- Jednostki podległe Szefowi Sztabu Generalnego WP udzieliły pozaplanowo wsparcia 465 przedsięwzięć, ze względu na brak zatwierdzonego planu współpracy na 2018 rok, nie realizowano przedsięwzięć planowych.
- Jednostki podległe Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej udzieliły planowego wsparcia 97 przedsięwzięć oraz 97 pozaplanowo,
- Jednostki podległe Dowódcy Garnizonu Warszawa udzieliły pozaplanowo wsparcia 552 przedsięwzięć, ze względu na brak zatwierdzonego planu współpracy na 2018 rok, nie realizowano przedsięwzięć planowych,
- Jednostki podległe Dowódcy Operacyjnemu udzieliły planowego wsparcia 25 przedsięwzięć,
- Jednostki podległe Komendantowi Głównemu Żandarmerii Wojskowej udzieliły pozaplanowo wsparcia 73 przedsięwzięć, ze względu na brak planu współpracy na 2018 rok nie realizowano przedsięwzięć planowych.

Ponadto, w 2018 r. w ramach udzielonego wsparcia zostało wydanych 101 decyzji o bezpłatnym użyczeniu transportu na rzecz realizacji zadań partnerów społecznych, nieujętych w planach współpracy.

Jedną z form pozafinansowego wspierania organizacji pozarządowych, jest **nieodpłatne przekazywanie na ich rzecz mienia ruchomego Skarbu Państwa** niewykorzystywanego przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane. Mienie to ma służyć partnerom społecznym, którzy je otrzymają, w realizowaniu celów społecznych bezpośrednio lub pośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem.

W 2018 r. zadanie to nie było realizowane ze względu na zachodzące w tym obszarze zmiany organizacyjno-prawne.

Patronat Ministra Obrony Narodowej lub jego udział w Komitecie Honorowym to wielce popularna i pożądana forma współpracy, nadająca przedsięwzięciu partnera społecznego szczególną rangę oraz prestiż. Niezmiennie jest to szczególnie popularna forma wsparcia. W 2018 r. Minister objął patronatem honorowym 159 przedsięwzięć partnerów społecznych, co stanowi trzykrotnie większą liczbę w stosunku do roku 2017, oraz uczestniczył w komitetach honorowych 11 wydarzeń. Jednocześnie polecił objęcie patronatem honorowym lub udział w Komitecie Honorowym Sekretarzom i Podsekretarzom Stanu odnośnie 5 przedsięwzięć. Ponadto objęcie patronatami honorowymi i udział w Komitecie Honorowym przedsięwzięć partnerów społecznych polecane było Dowódcy Garnizonu Warszawa, Szefowi Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego we Wrocławiu oraz Dyrektorowi Departamentu Wojskowej Służby Zdrowia, łącznie 3 przedsięwzięcia. Podmioty wnioskujące to m.in. przedstawiciele jednostek i instytucji wojskowych, przedstawiciele administracji państwowej i samorządowej, placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe.

Osobną formą współpracy i wspierania partnerów społecznych przez resort obrony narodowej jest **działalność szkoleniowa** skierowana głównie do członków organizacji pozarządowych, uczniów klas mundurowych oraz nauczycieli, mająca na celu podnoszenie ich umiejętności sportowo-obronnych.

Szkolenia prowadzone były m.in. z inicjatywy resortu obrony narodowej, realizowane przez Siły Zbrojne RP, np. poprzez:

- szkolenia instruktorsko-metodyczne dla nauczycieli klas mundurowych (w 2018 r. odbyły się trzy takie szkolenia, zrealizowane przez Centrum Szkolenia Sił Powietrznych w Koszalinie, Centrum Szkolenia Wojsk Inżynieryjnych i Chemicznych we Wrocławiu oraz Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce),
- szkolenie z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla nauczycieli klas mundurowych (zrealizowane przez Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce),
- umożliwienie członkom organizacji pozarządowych udziału w ćwiczeniu taktycznym Dragon-18 i Anakonda-18,
- szkolenie przez jednostki wojskowe członków organizacji pozarządowych w ramach programu *„Paszport do współpracy pododdziałów organizacji proobronnych”*,
- szkolenie przez jednostki wojskowe młodzieży klas wojskowych w ramach *„Pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierów certyfikowanych wojskowych klas mundurowych”*.

Szkolenia skierowane do partnerów społecznych organizowane były także przez same organizacje pozarządowe lub inne podmioty uprawnione, z ich inicjatywy własnej lub resortu obrony narodowej, w formie realizacji zadań publicznych, zleczanych i dotowanych przez Ministra Obrony Narodowej. Przykładowe szkolenia to:

- czterodniowy obóz szkoleniowy dla uczniów i nauczycieli w ramach *„Pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierów certyfikowanych wojskowych klas mundurowych”*,
- cykl szkoleń strzeleckich,
- IV Manewry Techniczno-Obronne oraz warsztaty proobronne dla młodzieży,
- kurs sternika motorowodnego dla uczniów i nauczycieli ze szkół prowadzących klasy mundurowe, członków organizacji proobronnych oraz żołnierzy terytorialnej służby wojskowej,
- taktyka w terenie przygodnym,
- zajęcia z zakresu sztuk walki,
- nauka podstawowych umiejętności samoobrony,
- szkolenia proobronne HOPR.

Partnerzy społeczni występowali też o wsparcie organizowanych przez siebie przedsięwzięć szkoleniowych i otrzymywali w ich realizacji pomoc merytoryczną

i logistyczną jednostek wojskowych, w oparciu o plany współpracy, o których mowa powyżej.

IV. Ocena stopnia realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu

Celem głównym *Programu współpracy Ministra Obrony Narodowej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2017-2018* jest budowanie społecznego zaplecza Sił Zbrojnych RP i zwiększenie świadomości społecznej o obywatelskiej odpowiedzialności za bezpieczeństwo państwa.

Celami szczegółowymi są:

- podniesienie poziomu akceptacji polityki obronnej państwa, w tym kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych RP (promocji Wojska Polskiego w kraju i za granicą) oraz aktywizacja partnerów społecznych do podejmowania działań na rzecz obronności państwa;
- wzmocnienie aktywności partnerów społecznych w procesie edukacji obronnej, kultury fizycznej i umiejętności wojskowych;
- kształtowanie postaw patriotycznych, edukacja historyczna oraz związana z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego;
- konsolidacja ruchu proobronnego w celu zwiększenia możliwości współdziałania z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej oraz wykorzystania potencjału proobronnego na rzecz obronności kraju.

Z założenia stopień realizacji ww. celów określić można poprzez osiągnięte wartości mierników, jakie zostały przewidziane dla każdego z nich:

Lp.	Cel szczegółowy	Miernik określający stopień realizacji celu		
		Nazwa	Planowana wartość do osiągnięcia na koniec 2018 r. w stosunku do roku 2016	wartość na koniec 2018 r.
			wartość osiągnięta w 2016 r.	

1.	Podniesienie poziomu akceptacji polityki obronnej państwa, w tym kształtowanie pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych RP (promocji Wojska Polskiego w kraju i za granicą) oraz aktywizacja partnerów społecznych do podejmowania działań na rzecz obronności państwa.	Liczba podmiotów zaangażowanych w budowę społecznego zaplecza Sił Zbrojnych RP.	Wzrost o 4 %	845 (wzrost o ok. 0,6 %)
			840	
2.	Wzmocnienie aktywności partnerów społecznych w procesie edukacji obronnej, kultury fizycznej i umiejętności wojskowych.	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez ron, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych, na rzecz szkół prowadzących klasy mundurowe.	Wzrost o 10%	ok. 937 (spadek o ok. 4%)
			ok. 974	
		Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez partnerów społecznych, wspartych przez ron, wynikających z planów współpracy z partnerami społecznymi oraz przedsięwzięć pozaplanowych, na rzecz młodzieży szkół średnich.	Wzrost o 10%	ok. 1100 (spadek o ok. 4,5 %)
			ok. 1150	
		Liczba podmiotów realizujących zadania publiczne zlecane przez MON	wzrost o 2%	149 (wzrost o 2 %)
			132	
		Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz edukacji obronnej	wzrost o 10%	45 (wzrost o ok. 26 %)
			33	

3.	Kształtowanie postaw patriotycznych, edukacja historyczna oraz związana z tradycjami i dziedzictwem oręża polskiego.	Liczba zadań publicznych zrealizowanych na rzecz kształtowania postaw patriotycznych oraz wiedzy i świadomości historycznej	wzrost o 10%	147 (wzrost o ok. 2,7 %)
			143	
4.	Konsolidacja ruchu proobronnego w celu zwiększenia możliwości współdziałania z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej oraz wykorzystania potencjału proobronnego na rzecz obronności kraju.	Liczba komponentów organizacji proobronnych, przygotowanych do współdziałania z SZRP zweryfikowanych w ramach programów szkoleniowych realizowanych przez resort ON	20, w każdym roku wzrost o 15%	37
			0	

V. Wnioski

Na podstawie uzyskanych danych za rok 2018, należy uznać, że przyjęte rozwiązania wzajemnej współpracy resortu obrony narodowej z partnerami społecznymi funkcjonują w sposób zrównoważony oraz utrzymują osiągnięte i założone efekty. Wzrosła aktywność społeczeństwa w sferze szeroko rozumianej obronności państwa, tożsamości narodowej i wyraźniej kształtujących się postaw patriotycznych. Natomiast wychodzenie naprzeciw potrzebom społecznym powoduje wzrost motywacji do podejmowania inicjatyw własnych. Nieznaczny spadek wartości poszczególnych mierników świadczyć może o nasyceniu środowiska przedsięwzięciami służącymi obronności i zadośćuczynieniu potrzebom społecznym przez Siły Zbrojne RP.

Mając powyższe na uwadze, wydaje się uzasadnione dążenie resortu obrony narodowej do utrzymywania wypracowanej relacji wojsko-obywatel oraz poszukiwania dodatkowych, nowych rozwiązań mających na celu wzmocnienie systemu obronności państwa przez społeczeństwo oraz kształtowanie w nim postaw patriotycznych i proobronnych.